

Szakály Sándor:

A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA PARANCSNOKAI (1919–1945)

DOI: [10.35926/HSZ.2020.4.10](https://doi.org/10.35926/HSZ.2020.4.10)

ÖSSZEFOGLALÓ: Az önálló magyar (honvéd) tisztképzés a 19. század eleji, majd közepi próbálkozások után ténylegesen 1872-ben vette kezdetét. Színtere évtizedeken keresztül a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia¹ volt, amely fennállása alatt sok ezer honvédtisztet adott Magyarországnak. A trianoni békeszerződés erősen korlátozta a Magyar Királyság szuverenitását, amely az önálló magyar haderő létszámára és fegyverzetére vonatkozóan is jelentős megkötéseket tartalmazott. Ugyanez volt érvényes a tisztképzésre is. A Magyar Királyságnak gyakorlatilag egyetlen tisztképző intézménye maradt: a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia.

Egy-egy katonai tanintézet – nevelő- és/vagy képzőintézet – teljesítménye, az ott folyó oktató-nevelő munka nagyban függ az adott intézmény mindenkorai parancsnokának személyétől és a tanári kar „minőségétől”. A két világháború közötti időszakban a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémiának nyolc parancsnoka volt, akiknek a katonai életútját viszonylag kevesen ismerik, és működésükkel kapcsolatban is számos kérdés merülhet fel. Ez az írás arra keresi – és talán meg is adja – a választ, hogy ki is volt az a nyolc katonai vezető, akik mintegy huszonöt éven át, 1919 és 1945 között irányították az intézményt.

KULCSSZAVAK: Hadiiskola, háborús érték, honvéd tisztképzés, kitüntetések, Ludovika Akadémia, Farkas Ferenc, Jány Gusztáv, Kocsis László, Révy Kálmán, Sáska Elemér, Sipos Árpád, Szinay Béla, Szombathelyi Ferenc, vitéz

1. ábra A magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia épülete

¹ A magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia 1919 és 1931. november 1-jéig ezen a néven volt ismert, míg 1931. november 1. és 1939 között a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport nevet viselte, majd 1939-től 1945. májusi megszűntéig ismét magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia néven szolgálta a magyar honvéd tisztképzést. A szövegben az egyszerűség kedvéért a Ludovika Akadémia kifejezést használom.

BEVEZETÉS

A magyar honvéd tisztképzés meghatározó intézménye volt a törvényileg már 1808-ban felállított Ludovika Akadémia,² amelyben a tényleges tisztképzés azonban csak 1872-ben indult meg³ és folyt az intézmény falain belül, illetve más helyszíneken 1945 májusáig.⁴

Jelen tanulmányomban arra teszek kísérletet, hogy a volt magyar királyi Honvédség tisztképző intézményének a két világháború közötti időszakában parancsnoki beosztást betöltött vezetőiről rövid életutakat vázoljak fel, valamint történelmi-statisztikai módszer segítségével bemutassam, elemezzem a jelzett időszakban az intézmény élén állt nyolc személy⁵ adatainak segítségével azt, hogy milyen háttére volt, illetve milyen felkészültséggel kellett rendelkezniük azoknak, akik a jelzett beosztást betölthették.

Ebben az időszakban a trianoni békeszerződés erősen korlátozta a Magyar Királyság szuverenitását, amely az önálló magyar haderő létszámára és fegyverzetére vonatkozóan is jelentős megkötéseket tartalmazott. Ugyanez volt érvényes a tisztképzésre is. A Magyar Királyságnak gyakorlatilag egyetlen tisztképző intézménye maradt: a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia.

A korábbi – hasonló – vizsgálatokat⁶ figyelembe véve a következő elemzéseket végzem el:

1. születési és családi adatok;
2. iskolai – polgári és katonai – tanulmányok, nyelvismeret;
3. katonai pályafutás, különös tekintettel a vezérkari beosztásokra, az I. és II. világháborús teljesítményekre, az 1919-es szerepvállalásra, a minősítésekre, az elért legmagasabb rendfokozatokra és beosztásokra, a nyugállományba helyezésre;
4. az 1945 utáni élethelyzet, az igazolási és népbírósi eljárások, kitelepítés, emigráció;
5. halálozás: időpont, hely, ok, sírhely.

² A Ludovika Akadémia létrehozásáról az 1808. évi VII. törvénycikk a katonai Ludovika-akadémiáról rendelkezett. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=80800007.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D26> (Letöltés időpontja: 2020. 04. 20.)

³ A Ludovika Akadémia történetére és az ott megindult tisztképzésre vonatkozóan lásd Bachó László, dezséri (szerk.): *A Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia története*. Budapest, 1930.; Rada Tibor (szerk.): *A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia és a testvérintézetek összefoglaló története (1830–1945)*. I–II. kötet, Calgary–Budapest, 1998–2001., valamint Siposné Kecskeméthy Klára – Bánffyné Kalavszky Györgyi: *A Ludovika egykor és most*. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018. (2. javított, bővített kiadás) című munkáját. A témával foglalkozó kisebb írások felsorolásától eltekintek, azok a jelzett munkák irodalomjegyzékében megtalálhatók.

⁴ 1944 őszén a Ludovika Akadémia Körmentre, majd a Németbirodalomba települt ki. 1944. november 15-én, Körmenten még felavatták a fiatal tisztjelölteket hadnagyokká. Vannak adatok arra vonatkozóan, hogy a Németbirodalom területén is volt még tisztavatás 1945 áprilisában, de ezen utóbbit a szakirodalom nem tartja „hivatatosan elismertnek”.

⁵ A Ludovika Akadémia parancsnokai időrendi sorrendben (a rendfokozatok megadása nélkül, mivel az a beosztás időszakában változott és azok a rövid életrajokban olvashatók):

1919. augusztus 28. – 1925. július 1. – Révy Kálmán;

1925. július 1. – 1928. október 1. – Sipos Árpád;

1928. október 1. – 1931. november 1. (másutt 1931. október 5.) – Szinay Béla;

1931. november 1. (másutt 1931. október 1.) – 1936. augusztus 21. (másutt 1936. augusztus 1.) – Jány Gusztáv;

1936. augusztus 21. (másutt 1936. augusztus 1.) – 1938. október 1. – Szombathelyi Ferenc;

1938. október 1. – 1943. augusztus 1. (a tisztavatás miatt 1943. augusztus 21-ig betöltötte a beosztást) – Farkas Ferenc;

1943. augusztus 21. – 1944. október 16. – Sáska Elemér;

1944. október 16. – 1945. május – Kocsis László.

⁶ Szakály Sándor: *A magyar katonai elit 1938–1945*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1987.

Mindezek alapján nézzük meg, hogy a nevezett nyolc személy adatai milyen képet adhatnak számunkra!

ADATOK ÉS ELEMZÉSÜK

A volt magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia 1919 augusztusa és 1945 májusa közötti parancsnokainak születési helye minden esetben ismert. A nyolc település közül hat város, míg kettő község, illetve mezőváros volt. A trianoni békediktátum⁷ után a születési helyek közül három település került Magyarország új határain kívülre: egy település Ausztriához, egy Csehszlovákiához, egy pedig Romániához. Ez 37,5 százalék – alacsonyabb, mint egy korábbi vizsgálatom⁸ eredménye, de ez jelen esetben a vizsgálatba bevont személyek számának tudható be.⁹

A születési időpontok esetében elmondható, hogy a Ludovika Akadémia parancsnokai közül mindenki az Osztrák–Magyar Monarchia fennállásának éveiben született, és nincs a parancsnokok között egyetlen azonos évben született személy sem.

Felekezeti megoszlásuk – 5 római katolikus, 2 református és 1 evangélikus – gyakorlatilag az országos arányokat tükrözi, legalábbis az 1910. évi statisztikai adatokkal összevetve.¹⁰

Ha azt vizsgáljuk, hogy a Ludovika Akadémia nyolc parancsnoka milyen családba született és nőtt fel, akkor elmondható, hogy alapvetően az alsó középosztályból és a kispolgári rétegből származnak. A szülők között két gimnáziumi tanárt (Révy Kálmán és Kocsis László édesapja), egy jogakadémiai tanárt (Sipos Árpád édesapja), egy gyógyszerészt (Szinay Béla édesapja), egy kiskereskedőt (Jány Gusztáv édesapja), egy cipészt (Szombathelyi Ferenc édesapja), egy városi rendőrkapitányt (Farkas Ferenc édesapja) és egy „rangját elveszített” honvéd kezelőtisztet (Sáska Elemér édesapja) találunk. Ezek a családi hátterek is közrejátszhattak abban, hogy a vizsgálatban szereplő személyek a hivatásos tiszti pályát választották.

⁷ A trianoni békeszerződést a magyar állam képviselői 1920. június 4-én írták alá a versailles-i Nagy Trianon-palotában. A magyar Nemzetgyűlés 1921 júliusában fogadta el az 1921. évi XXXIII. törvénycikket „az Észak-amerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Romániával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh-Szlovákiával 1920. június 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről”, ami az 1921. július 31-én megjelent Országos Törvénytár 1921. évi 14. számában hirdettetett ki. A katonai előírásokat a törvény V. Részének IV. Fejezete tartalmazta. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92100033.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39> (Letöltés időpontja: 2020. 04. 20.)

⁸ Szakály: i. m. 62–65.

⁹ Alacsony vizsgálati szám miatt jelentős eltérések lehetnek minden hasonló vizsgálatnál. A néhány száz fős mintavétel az, amelynek az eredményei relevánsnak tekinthetők. A hivatkozott mintában a magyar katonai felső vezetés tagjainak 53,25 százaléka született az elcsatolt területeken. Szakály: i. m. 64.

¹⁰ Felekezeti megoszlás 1910-ben:

római katolikus	52,1%,
református	12,6%,
evangélikus	6,4%.

Felekezet a vizsgálatba bevont személyek esetében:

római katolikus	6 fő = 66,66%,
református	2 fő = 22,22%,
evangélikus	1 fő = 11,11%.

Elmondható, hogy mind a három felekezet tagjai az országos százalékos arányuk felett voltak képviselve a Ludovika Akadémia parancsnokai között, de megjegyzendő, hogy a katonai életút során a felekezeti hovatartozásnak nem volt meghatározó jelentősége!

Megjegyzendő, hogy a felsorolt személyek közül hárman változtatták meg – ahogy akkor mondták: magyarosítottak – a nevüket, nevezetesen Jány Gusztáv Hautzingeréről, Szombathelyi Ferenc Knauszról (másutt Knauznak is megadva), illetve Szinay Béla Sznistsákról; ez százalékos arányban 37,5 százalék. A névváltoztatás egyébként mind a három esetben a Vitézi Rendbe történt felvétellel volt kapcsolatos, oda ugyanis a nem magyar névvel rendelkező személyek csak abban az esetben kerülhettek be, ha már régi magyar nemességgel rendelkeztek vagy a Habsburg-család tagjai voltak. Egyébiránt a nyolc parancsnok közül magyar nemességgel rendelkezett Révy Kálmán dombóvári előnévvel, Szinay Béla szinai előnévvel és Farkas Ferenc kisbarnaki előnévvel.

A Vitézi Rend tagjai közé – (I.) világháborús katonai teljesítményük alapján¹¹ – hatan kérték a felvételüket – Révy Kálmán (1925. június 21.), Sipos Árpád (1926. június 20.), Szinay Béla (1922. augusztus 15.), Jány Gusztáv (1924. június 15.), Szombathelyi Ferenc (1934. június), Farkas Ferenc (1923. június 17.) –, és valamennyien felvételt is nyertek. Szinay Béla egyúttal a 4. számú Vitézi Törzsszék törzskapitánya is volt.¹²

A volt Ludovika Akadémia egykori parancsnokainak iskolai végzettségére vonatkozóan – mind a polgári, mind a katonai tanintézetek vonatkozásában – teljes adatsor áll a rendelkezésünkre. Eszerint a polgári iskola négy osztályát 1 fő (Farkas Ferenc), a gimnázium négy osztályát 4 fő (Sipos Árpád, Szinay Béla, Szombathelyi Ferenc, Sáska Elemér), a gimnázium 5 osztályát 1 fő (Révy Kálmán) végezte el, míg 2 fő (Jány Gusztáv, Kocsis László) gimnáziumi érettségit tett.¹³

A polgári iskolák elvégzését követően az akkor még négy évfolyamos, hadapródiskola-ként működő Ludovika Akadémia növendéke lett Révy Kálmán (1892–1896); Sipos Árpád (1893–1897), aki „jó” összeredménnyel fejezte be tanulmányait az intézményben, ahol a Szilágyi Mihály-féle alapítványi helyet foglalhatta el; és Szinay Béla (1895–1899), akinek a gróf Buttler János-féle alapítványi hely biztosította az ingyenes képzés lehetőségét, és „igen jó” összeredménnyel fejezte be ludovikás tanulmányait. Már a három évfolyamos akadémiai képzésben volt a Ludovika Akadémia hallgatója Jány Gusztáv (1902–1905), aki „igen jó” összeredménnyel fejezte be tanulmányait. Ugyancsak a három évfolyamos képzésben vett részt Farkas Ferenc (1909–1902), aki ludovikás évei előtt a soproni Honvéd Főreáliskola három évfolyamát végezte el 1906 és 1909 között. Kocsis László ludovikás tanulmányait 1918 és 1921 között folytatta.

Az 1918 előtti időszakban folyó hadapródiskolai képzésben két személy vett részt: a pécsi honvéd hadapródiskola növendéke volt Szombathelyi Ferenc (1902–1906, összeredménye „igen jó”), a nagyváradai honvéd hadapródiskola növendéke pedig, teljesen díjmentes állami alapítványi helyen Sáska Elemér (1913–1916).

Ha a katonai tanintézetek tiszti rendfokozatot adó képzőintézményeit nézzük, akkor azt láthatjuk, hogy a Ludovika Akadémia 1919 és 1945 közötti parancsnokai közül mindenki

¹¹ A Vitézi Rendbe történő felvételkor a világháború során elnyert kitüntetések voltak a meghatározók. A legénységi állományú és a tiszti állományú személyek esetében – mivel a kitüntetések is így váltak ketté – különböző „milyenségű” és „mennyiségű” kitüntetések birtoklása volt a meghatározó. A jelzett személyek valamennyien rendelkeztek a felvételhez szükséges hadiérdemükért elnyert kitüntetésekkel. A Vitézi Rend történetére vonatkozóan lásd Fekete Ferenc: A vitézi rend története. HK Hermanos, Szeged, 2011. és Kerepeszki Róbert: A Vitézi Rend 1920–1945. Attraktor Könyvkiadó, Máriabesenyő, 2013.

¹² Vitéz szinai Szinay Béla 1928. november 26-ától töltötte be a 4. számú Vitézi Törzsszék törzskapitányi tisztségét.

¹³ Jány Gusztáv a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban tett sikeres érettségi vizsgát „elégéses” eredménnyel 1902-ben, míg Kocsis László a Református Gimnázium hét osztályát Mezőtúron végezte el, és ún. „hadiérettségit” tett jeles eredménnyel 1918-ban.

honvéd tisztképző intézményben tanult és onnét avatták hivatásos tisztté. A császári és királyi tisztképző intézményekben egyikük sem végzett, és ismereteink szerint oda nem is törekedett.

A katonai életút során meghatározó szerepe volt az adott időszakban a magasabb katonai képzettséget biztosító – mondhatjuk ma úgy is, hogy – katonai felsőbb képző intézményeknek, mint a császári és királyi Hadiiskolának (Kriegsschule), a császári és királyi felsőbb tüzérfolyamnak (Höhere Artilleriekurs) és a császári és királyi felsőbb műszaki (hadmérnöki) tanfolyamnak (Höhere Geniekurs). Az ezen (1908-ig két-, attól kezdve hároméves) képzést folytató intézményekben sikeresen végeztek rövidebb próbaszolgálat után a vezérkari testületbe, a tüzértörzskarba és a hadmérnökkarba kerülhettek át, és szinte biztosan elérhették a tábornoki rendfokozatot, sőt annak akár valamelyik magasabb fokozatát is.¹⁴

A Ludovika Akadémia egykori parancsnokai közül hét fő – 87,5 százalék – végezte el a magasabb képzést adó katonai iskolákat. Közülük négyen – Révy Kálmán (1902–1904, „igen jó” összeredménnyel), Sipos Árpád (1901–1903, „igen jó” összeredménnyel), Jány Gusztáv (1909–1912, „igen jó” összeredménnyel), Szombathelyi Ferenc (1911–1914, „jó” összeredménnyel, a vezérkarhoz „igen jó” eredménnyel) – a császári és királyi Hadiiskolát, míg hárman – Farkas Ferenc (1920–1921), Sáska Elemér (1926–1929), Kocsis László (1928–1931) – a magyar királyi honvéd Hadiakadémiát.¹⁵

Az iskolai tanulmányok és az Osztrák–Magyar Monarchia éveiben teljesített katonai szolgálat kapcsán szoros összefüggés mutatható ki a különböző személyek idegen nyelvi ismerete között. Gyakorlatilag valamennyi személyről rendelkezésre állnak adatok, amelyek a következőket mutatják: a német nyelvet valamennyien ismerték, használták. A korabeli minősítés szerint Szinay Béla gyengén, Kocsis László jól, míg Révy Kálmán, Sipos Árpád, Jány Gusztáv, Szombathelyi Ferenc, Farkas Ferenc és Sáska Elemér tökéletesen beszélt a német nyelvet. Franciául – ami az Osztrák–Magyar Monarchia katonai tanintézeteiben kötelezően tanított nyelv volt – jól beszélt és írt Révy Kálmán, Sipos Árpád, Jány Gusztáv, Szombathelyi Ferenc, Kocsis László, gyengén pedig Farkas Ferenc. Révy Kálmán orosz és rutén nyelv ismeretét gyengének minősítették az adott időszakban, míg ugyanezt a minősítést kapta román nyelvből Szinay Béla és Jány Gusztáv, szlovák nyelvből pedig Szombathelyi Ferenc. Ha az egyes személyek esetében azt nézzük meg, hogy hány idegen nyelvet beszéltek, akkor azt láthatjuk, hogy három idegen nyelvet használt/használhatott Révy Kálmán, Jány Gusztáv és Szombathelyi Ferenc; két nyelvet Sipos Árpád, Szinay Béla, Farkas Ferenc és Kocsis László, míg egy idegen nyelvet Sáska Elemér.

A polgári és katonaiskolai tanulmányok után nézzük meg, hogy miként alakult a Ludovika Akadémia nyolc egykori parancsnokának katonai pályafutása! A Ludovika Akadémiából, illetve a honvéd hadapródiskolákból felavatott nyolc katonai vezető kivétel nélkül a gyalogos fegyvernemhez került. Közülük heten később a vezérkari testület tagjai lettek s

¹⁴ Az Osztrák–Magyar Monarchia haderejében a szárazföldi csapatoknál a tábornoki rendfokozatok a következők voltak: vezérőrnagy, altábornagy, gyalogsági tábornok, lovassági tábornok, tábornaszernagy és a világháború évi alatt rendszeresített vezérezredes és tábornagy.

¹⁵ A magyar királyi honvéd Hadiakadémia a trianoni katonai előírások miatt nem működhetett volna, ezért különböző néven biztosította a vezérkari tisztútanpótlást. Kezdetben Ludovika Akadémia tisztú továbbképző tanfolyamként, majd Budapesti Szabályzatismertető tanfolyamként „rejtették”. Gyakorlatilag 1938-tól viselte hivatalosan a magyar királyi honvéd Hadiakadémia nevet, miközben a már korábban végzett hallgatók is kaptak hadiakadémiai végzettséget igazoló bizonyítványt. A Hadiakadémia történetére, az ott folyt képzésre vonatkozóan lásd Oroszi Antal: A Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémia története (1920–1945). Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2000.

szolgáltak vezérkari tisztként, illetve voltak tagjai a vezérkari testületnek tábornoki/vezérőrnagy¹⁶ kinevezésükig. Szinay Béla volt a Ludovika Akadémia egyetlen olyan parancsnoka az adott időszakban, aki nem végzett vezérkari tisztképző intézményt.

Az első világháború harcaiban heten vettek közülük részt (Kocsis László életkoránál fogva nem lehetett még a háború résztvevője). Az ott nyújtott katonai teljesítményt kitételesekkel értékelték, illetve 1919 után a harctéren töltött időt is figyelembe véve készültek el a „háborús” értékek. A vizsgálatban szereplő nyolc személy közül heten vettek részt a második világháború küzdelmeiben – Sáska Elemér életkorából adódóan csak rövidebb ideig –, és közülük három személy esetében ismeretes az „érték”: Jány Gusztáv (6, kimagasló), Szombathelyi Ferenc (5, kiváló) és Farkas Ferenc (4, jó). Valószínűsíthető azonban a kimagasló értékelés Szinay Béla esetében is, aki katonai teljesítményéért kiérdemelte a Tiszti Arany Vitézségi Érmét, amit a Mária Terézia Katonai Rend káptalanja ítélt meg neki.¹⁷ Egyébként a világháború harcaiban részt vettek közül mindenki rendelkezett kardos kitüntetéssel.¹⁸

A hivatásos honvédtiszteket előljáróik/parancsnokaik minden évben minősítették,¹⁹ s ezek a minősítések erősen meghatározták a katonai életút alakulását. A nyolc, vizsgálatomban szereplő személy közül négyről vannak adatok, de azok sem minden esztendőből. A következő személyekre vonatkozóan a következő minősítéseket ismerjük: Révy Kálmán: 1927 „igen értékes”, 1928–1931 „kiváló”; Jány Gusztáv: 1926–1930 „kiváló”, 1933–1937 „kiváló”; Szombathelyi Ferenc: 1933–1937 „kiváló”; Farkas Ferenc: 1926–1930 „kiváló”, 1933–1937 „kiváló”.

A világháborús összeomlást követően szinte kivétel nélkül továbbra is szolgálatot vállaltak az új magyar haderőben, és 1919-ben a Magyarországi Tanácsköztársaság Vörös Hadseregében szolgált Révy Kálmán, Jány Gusztáv, Sipos Árpád és Szombathelyi Ferenc. A többiek szerepvállalására vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, de valószínűsíthető, hogy 1919. augusztus 1-je előtt a szerveződő Nemzeti Hadseregnek senki sem volt a tagja. 1919 augusztusában viszont már valamennyien – az akkor még a Ludovika Akadémia hallgatóját, Kocsis Lászlót, illetve a román (hadi)fogságban lévő Jány Gusztávot leszámítva – a Nemzeti Hadseregben szolgáltak.

Ha azt nézzük meg, hogy a Ludovika Akadémia parancsnoki beosztásába milyen rendfokozatban kerültek be a vizsgálatban szereplő személyek és akkor hány évesek voltak, a következő adatokat kapjuk: vezérkari alezredes – Révy Kálmán (42 éves); vezérkari ezredes – Jány Gusztáv (48 éves), Szombathelyi Ferenc (49 éves), Farkas Ferenc (46 éves), Sáska Elemér (45 éves), Kocsis László (43 éves); ezredes – Szinay Béla (46 éves); tábornok – Sipos

¹⁶ A magyar királyi Honvédségben az 1920-as évektől 1941 augusztusáig a következő tábornoki rendfokozatok voltak: tábornagy (csak a háborúban elérhető rendfokozat), gyalogsági, lovassági és tüzérségi tábornok, illetve tábornagyalos – utóbbi műszaki fegyvernembéli – (háromcsillagos tábornokok), altábornagy (kétszillagos tábornokok), tábornok (egyszillagos tábornokok). 1941 augusztusától a tábornoki rendfokozati elnevezések a következők voltak: tábornagy (csak a háborúban elérhető rendfokozat), vezérezredes (háromcsillagos tábornokok), altábornagy (kétszillagos tábornokok), vezérőrnagy (egyszillagos tábornokok). A Folyami Erőknél az altábornagy rendfokozat megfelelője a vezérőrnagy, a vezérőrnagy megfelelője a vezérkapitány volt 1941 augusztusától 1944 júniusáig. Az azt követő időszakban a tábornoki rendfokozati elnevezések egységesek lettek.

¹⁷ Szinay Béla Tiszti Arany Vitézségi Éremre történt felterjesztésének indoklását lásd Benkóczy Emil: Heves vármegye vitézei. Benkóczy Emil kiadása, Eger, 1936, 93–95.

¹⁸ Az egykori magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia parancsnokainak világháborús és azt megelőző években elnyert, illetve 1920 után kapott kitüntetéseit is a rövid életrajzoknál tüntettem fel.

¹⁹ A minősítések írásban, szöveges formában készültek el, és azokat számokkal összegezték: 6 (kimagasló), 5 (kiváló), 4 (igen jó), 3 (jó), 2 (megfelelő).

Árpád (46 éves). Amint látjuk, a Ludovika Akadémia parancsnoki beosztását rendfokozatban és életkorban is a legfiatalabban Révy Kálmán érte el, míg az életkorát tekintve a legidősebb Szombathelyi Ferenc volt. Az átlagos életkor egyébként 45,6 év. Megjegyzendő itt ugyanakkor az is, hogy a parancsnoki beosztásba történt kinevezésüket megelőzően szinte kivétel nélkül tanítottak katonai tanintézetekben, lett légyen az a Ludovika Akadémia, hadapródiskola vagy a vezérkari tisztképzés színtere, a Hadiakadémia.

Ha végigtekintünk a Ludovika Akadémia egykori parancsnokainak katonai pályafutásán, azt láthatjuk, hogy sem beosztásban, sem rendfokozatban nem ez volt katonai pályafutásuk utolsó állomása. A lezárt katonai életutak esetében (a nyugállományba helyezést tekinthetjük ennek) az egykori parancsnokok rendfokozata a következő volt:²⁰ altábornagy – Révy Kálmán,²¹ Szinay Béla; vezérezredes – Sipos Árpád, Jány Gusztáv, Szombathelyi Ferenc. Katonai életútja a II. világháború befejeztével vezérezredesi rendfokozatban zárult Farkas Ferencnek, vezérőrnagy rendfokozatban Sáska Elemérnek, vezérkari ezredesi rendfokozatban pedig Kocsis Lászlónak.

Az elért legmagasabb rendfokozatok mellett nézzük meg azt is, hogy melyek voltak azok a legmagasabb katonai beosztások, amelyeket a vizsgálatban szereplő személyek elértek! A Honvéd Vezérkar főnöke – Szombathelyi Ferenc, a Honvédség Főparancsnokának helyettese – Sipos Árpád, a Honvédség Főparancsnoka tisztképző- és nevelésügyi szemlélője – Révy Kálmán, a magyar királyi Csenedőrség felügyelője – Szinay Béla, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese – Sáska Elemér, a magyar királyi 2. honvéd hadsereg parancsnoka – Jány Gusztáv, a magyar királyi VI. honvéd hadtest parancsnoka – Farkas Ferenc, a magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka – Kocsis László.

Amint arra már utalást tettem, a katonai életút a nyugállományba helyezéssel zárul. Így volt ez az itt felsorolt nyolc személy esetében is. A két világháború közötti években a nyugállományba helyezés a beöltött 36. szolgálati évvel kötelező volt minden hivatásos honvédtiszt számára, és azt magának kellett kérnie. A 36. szolgálati évet meghaladó szolgálatot csak az államfő engedélyezhette „kivételesen és kegyelemből”. A Ludovika Akadémia nyolc parancsnoka közül öt főnek zárult le katonai életútja nyugállományba helyezéssel, és valamennyien elérték – mi több túlhaladták – a 36. szolgálati évüket!

36 szolgálati évvel, 55 évesen vonult nyugállományba Révy Kálmán; 39 szolgálati évvel, 57 évesen Sipos Árpád; 37 szolgálati évvel, 56 évesen Szinay Béla; 38 szolgálati évvel, 60 évesen Jány Gusztáv; 38 szolgálati évvel, 57 évesen Szombathelyi Ferenc.

A második világháború befejezésekor a Ludovika Akadémia parancsnokai közül még mindenki életben volt. Öt személy nyugállományban, három személy tényleges szolgálatban. Közülük hárman – Révy Kálmán, Sipos Árpád és Szinay Béla – nem hagyták el Magyarországot területét. Jány Gusztáv – eleget téve a kitelepülésre vonatkozó előírásoknak – 1945 tavaszán a feleségével együtt a Németbirodalomba utazott. Farkas Ferenc, Sáska Elemér és Kocsis László szintén a Németbirodalom területére vonult az általa parancsnokolt csapatokkal, intézetekkel. Szombathelyi Ferenc nyilas-hungarista internáltként került a Németbirodalomba.

²⁰ Az 1941. augusztusi rendfokozati elnevezéseket használtam ebben az esetben, mivel a rendfokozati elnevezések változása a nyugállományban lévő személyekre is vonatkozott.

²¹ Vitéz dombóvári Révy Kálmán nyugállományú altábornagynak az államfő 1940. május 31-én „kivételesen és különös kegyelemből” címzetes gyalogsági tábornoki rendfokozatot adományozott. Ez a rendfokozat 1941 augusztusától címzetes vezérezredesi.

A kitelepült személyek közül Szombathelyi Ferenc 1945-ben, Jány Gusztáv 1946-ban tért vissza Magyarországra. Őket a Honvédelmi Minisztérium Katona Politikai Osztálya őrizetbe vette és később átadta a Budapesti Népbíróságnak. Farkas Ferenc hazatérésével és itthoni esetleges beosztásával kapcsolatban Vörös Jánoshoz,²² az Ideiglenes Nemzeti Kormány honvédelmi miniszteréhez fordult, feltételezve, hogy az új Magyarország számít katonai tapasztalataira.²³ Farkas Ferenc – látva a magyarországi változásokat és a személyével kapcsolatos vélekedéseket – az emigrációt választotta, és a magyar emigráció egyik meghatározó személye lett az 1970-es évek közepéig. Távollétében a Budapesti Törvényszék 1950-ben életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte. Az ítéletet 1998-ban a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága hatályon kívül helyezte, és rendfokozatát posztumusz 2006-ban a Magyar Köztársaság köztársasági elnöke visszaadta.

Ugyancsak az emigrációt választotta Sáska Elemér vezérőrnagy – ő Németország nyugati megszállási övezetében (a későbbi Németországi Szövetségi Köztársaság területén) maradt – és Kocsis László vezérkari ezredes is. Utóbbi Németországból Argentínába emigrált, s aktívan részt vett a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége tevékenységében.

A Magyarországon maradtak közül Révy Kálmánt és Sipos Árpádot a honvédelmi miniszter állandó igazoló bizottsága „Igazolt”-nak nyilvánította. Szinay Béla igazolási eljárására vonatkozóan nem rendelkezem adatokkal, de a volt magyar királyi Csendőrség felügyelőjeként nem valószínű, hogy „Igazolt” személlyé vált volna. Szombathelyi Ferencet és Jány Gusztávot a Budapesti Népbíróság háborús és népellenes bűncselekményekkel vádolva ítélte el: Szombathelyit életfogytig tartó fegyházra, Jányt halálra ítélték. Utóbbit kivégezték, Szombathelyi Ferencet pedig a jogerős ítélet kihirdetése után a magyar hatóságok kiadták Jugoszláviának, ahol halálra ítélték és kivégezték.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1994. március 16-án néhai Szombathelyi Ferencet felmentette az ellene felhozott vádak alól, és Jány Gusztáv esetében is ugyanezt mondta ki 1993. október 4-én. A tőlük minden törvényes jogalap nélkül elvett rendfokozatukat azonban a mai napig nem állították helyre!

Szinay Béla a rendszeres ÁVH-s kihallgatások után önkézzel vetett véget az életének. Révy Kálmán, Sipos Árpád, Farkas Ferenc, Sáska Elemér és Kocsis László „természetes halállal” haltak meg.

A volt magyar királyi Ludovika Akadémia egykori parancsnokai halálának helye és ideje, oka, valamint az elhalálozás kori életkoruk a következő volt:

- Magyarország: Jány Gusztáv (Budapest, 1947. 11. 26., kivégzés, 64 éves), Szinay Béla (Budapest, 1948. 09. 08., öngyilkosság, 68 éves), Révy Kálmán (Budapest, 1949. 02. 09., szívroham, 72 éves), Sipos Árpád (Budapest, 1950. 03. 08., szívroham, 71 éves);
- Argentína: Kocsis László (Vicente López, 1980. 01. 17., szívbénulás, 79 éves);
- Jugoszlávia: Szombathelyi Ferenc (Pétevárad, 1946. 11. 04., kivégzés, 59 éves);
- Németországi Szövetségi Köztársaság: Farkas Ferenc (Arnstorf, 1980. 04. 17. ?, 88 éves), Sáska Elemér (Stuttgart, 1985. 03. 31., ?, 87 éves).

²² Vitéz nemes Vörös János vezérezredes (*Csabrendek, 1891. 03. 23. – †Balatonfüred, 1968. 07. 23.). 1944. április 19-től 1944. október 16-ig a magyar királyi Honvéd Vezérkar főnöke. 1944. december 22. és 1945. november 15. között az Ideiglenes Nemzeti Kormány honvédelmi minisztere és egyben 1944. december 23-tól 1946. február 21-ig a Honvéd Vezérkar főnöke. Életútját röviden lásd Szakály Sándor: A Magyar Királyi Honvéd Vezérkar főnökei 1919. augusztus 12. – 1945. május 9. Új Honvédségi Szemle, 2002/1., 108–109.

²³ Farkas Ferenc tevékenységére vonatkozóan lásd Bonhardt Attila: Kisbarnaki Farkas Ferenc és a rendelkezésre álló levéltári dokumentumok. Hadtörténelmi Közlemények, 120. évf. 2007/1., 203–216.

Emléküket a magyar hadtörténetírás őrzi. Valamennyiük neve szerepel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán az egykori parancsnokokat felsoroló „emléktáblakon”, míg Jány Gusztávra és Szombathelyi Ferencre a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum épületének falán található különálló emléktábla emlékeztet.

A LUDOVIKA AKADÉMIA, ILLETVE A LUDOVIKA AKADÉMIA I. FŐCSOPORT PARANCSNOKAI, 1919–1945²⁴

RÉVY Kálmán, vitéz dombóvári, címzetes gyalogsági tábornok (Gyalogság)

*Budapest, 1877. 03. 14. – †Budapest, 1949. 02. 09.

Apja: Révy (1872. 06. 21-ig Reisz) Ferenc, a budapesti VI. kerületi magyar királyi állami felsőbb leányiskola és leánygimnázium tanára, illetve igazgatója

Anyja: Főcze Franciska

Vallása: római katolikus

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–5. osztály (1887–1892) Budapest; Ludovika Akadémia 1–4. évfolyam (1892–1896) „Pest szabad királyi város alapítványi helyén”; m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, Budapest (1901–1902); cs. és kir. Hadiiskola, Bécs (1902–1904), „igen jó”.

Nyelvismerete: német (T), francia (J), orosz (Gy), ruszin/rutén (Gy)

Rendfokozatai: hadapród-tiszthelyettes: 1896. 08. 18 (1896. 09. 01-jei rang, 11. rangszám); hadnagy: 1897. 11. 01.; főhadnagy: 1900. 11. 01.; százados: 1908. 11. 01. (1. rangszám); őrnagy: 1914. 08. 01.; alezredes: 1916. 02. 01. (1919-ben új rangja: 1916. 02. 01., 35. rangszám); ezredes: 1920. 05. 01.; tábornok: 1924. 01. 01.; altábornagy: 1927. 05. 01.; címzetes gyalogsági tábornok: 1940. 05. 31. „kivételesen és különös kegyelemből”.

Beosztásai: 1896. 08. 18. – 1899. 09. 30.: m. kir. 18., illetve m. kir. 11. honvéd gyalogezred, alantostiszt; 1901. 10. 15. – 1902. 07. 31.: m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, hallgató; 1902. 10. – 1904. 07.: cs. és kir. Hadiiskola hallgatója; 1904. 07. 01. – 1905. 05. 01.: m. kir. 11. honvéd gyalogezred, alantostiszt; 1905. 05. 01. – 1908. 05. 01.: m. kir. III. honvéd kerületi parancsnokság, beosztott vezérkari tiszt; 1908. 05. 01. – 1908. 09. 01.: m. kir. 3. honvéd gyalogezred, beosztott tiszt; 1908. 09. 01. – 1912. 05. 01.: nagyváradi m. kir. honvéd hadapródiskola, tanár; 1912. 05. 01. – 1913. 11. 01.: Honvédelmi Minisztérium, beosztott tiszt; 1913. 11. 01. – 1914. 05. 01.: m. kir. 29. honvéd gyalogezred; 1914. 05. 01. – 1914. 09.: m. kir. II. honvéd kerületi parancsnokság vezérkari főnöke; 1914. 09. – 1915. 03. 22.: m. kir. 23. honvéd gyaloghadosztály vezérkari főnöke; 1915. 03. 23. – 1918.: orosz hadifogság; 1918. 08. – 1918. 11. 04.: m. kir. 51. gyaloghadosztály vezérkari főnöke; 1918–1919: a hadügyminiszter szárnysegédje; 1919. ?. – 1919. 08.: Vörös Hadsereg hídfő hadosztály parancsnoka; 1919. 08. 28. – 1925. 06. 30.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka; 1925. 07. 01. – 1928. 11. 01.: a miskolci m. kir. 7. honvéd vegyesdandár parancsnoka; 1928. 11. 01. – 1930. 05. 26.:

²⁴ Az összeállításban a következő rövidítéseket alkalmaztam: K. E. – Kormányzói Elhatározás; kir. – királyi; m. – magyar; n. a. – nincs adat; Gy – gyenge; J – jó; T – tőkéletes.

Tábornoki Becsületügyi Választmány elnöke; 1930. 05. 26. – 1932. 08. 01.: a Legfelsőbb Honvéd Törvényszék elnöke, a Honvédség Főparancsnoka tisztképző nevelésügyi szemléelője; 1932. 11. 01.: nyugállomány.

Kitüntetései: Magyar Érdemkereszt II. osztályához a csillag (1928); Magyar Érdemkereszt II. osztálya (1925. 09. 01.); Osztrák Császári Lipót Rend lovagkeresztje hadidíszítmennyel, kardokkal (1918. 06. 27.); Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítmennyel, kardokkal (1914. 11. 29.); Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1915. 09. 07.); Bronz Katonai Érdemérem vörös szalagon (1912. 08. 15.); Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme vörös-fehér szegélyes smaragdzöld szalagon (1933); Tiszti Katonai Szolgálati Jel III. osztálya (1916. 08. 18.); Károly Csapatkereszt; Jubileumi Emlékérem a fegyveres erő számára (1898); Katonai Jubileumi Kereszt (1908).

Háborús érték (I. világháború): n. a.

Minősítései: 1927 „igen értékes”, 1928–1931 „kiváló”

Vezérkari testületben: 1904–1924

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: 1925. 06. 21.

Családi állapot: nős, első feleség: n. a.; nős (Budapest, 1922), második feleség: Szalay Vilma (*Pozsony, 1897 – †Budapest, 1936. 02. 05.)

Gyermekei: Mária (Szentirmay Sándorné) (*Budapest, 1926. – †Budapest, 2013. 04. 30.), nevelt fia: Cherven Arisztid (*?, 1917–?)

Lakás: Budapest, II. kerület, Bimbó utca 59.

Temetése, sírja: Budapest, 1949.

Egyebek: névváltoztatás: 1872. 06. 21.; magyar nemesség, dombóvári előnévvel: 1907. 04. 23. (másutt 1906. 01. 18.); a Magyar Katonai Írók Körének tagja, az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület elnöke (1939–1947). A honvédelmi miniszter általános igazoló bizottsága 787/ig. biz.–1945. számú határozatával igazoltnak nyilvánította „nyugállományban való meghagyása mellett”.

SIPOS Árpád, vitéz, gyalogsági tábornok (Gyalogság)

*Nagyvárad, 1879. 08. 01. – †Budapest, 1950. 03. 08.

Apja: Dr. Sipos Árpád, jogakadémiai tanár

Anyja: Mezey Atalia

Vallása: római katolikus

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–4. osztály (1889–1893) Nagyvárad; Ludovika Akadémia 1–4. évfolyam (1893–1897), „jó”, „Szilágyi Mihály-féle alapítványi helyen”; m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, Budapest (1901–1902) „jeles”; cs. és kir. Hadiskola, Bécs (1901–1903) „igen jó”.

Nyelvismeret: német (T), francia (J)

Rendfokozatai: hadapród-tiszthelyettes: 1897. 08. 18. (1897. 09. 01.-jei rang, 19. rangszám); hadnagy: 1898. 11. 01.; főhadnagy: 1903. 05. 01. (19. rangszám); 2. osztályú százados: 1907. 05. 01. (19. rangszám); őrnagy: 1915. 07. 01. (9. rangszám); alezredes: 1917. 08. 01. (1919-ben új rangja: 1917. 08. 01., 23. rangszám); ezredes: 1920. 08. 01. (később 1920. 05. 01-re javítva, 3*5. rangszám); tábornok: 1925. 05. 01.; altábornagy: 1928. 11. 01.; gyalogsági tábornok: 1935. 11. 01.

Beosztásai: 1897. 08. 18. – 1900. 10. 15.: m. kir. 4. honvéd gyalogezred, alantostiszt; 1900. 10. 15. – 1901. 07. 31.: m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, hallgató; 1901. 10. 01. – 1903. 07.: cs. és kir. Hadiiskola, hallgató; 1903. 07. – 1907. 05. 01.: m. kir. 3. lovasdandár, beosztott vezérkari tiszt, illetve dandár vezérkari tiszt; 1907. 05. 01. – 1908. 09. 01.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred (csapatszolgálaton), beosztott tiszt; 1908. 09. 01. – 1910. 09. 01.: pécsi m. kir. honvéd hadapródiskola, tanár; 1910. 09. 01. – 1910. 11. 01.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, beosztott tiszt; 1910. 11. 01. – 1912. 09. 01.: m. kir. V. honvéd kerületi parancsnokságon vezérkari tiszt, illetve m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, tanár; 1912. 09. 01. – 1914. 08. 01.: m. kir. Honvéd Központi Lovasiskola, tanár; 1914. 08. 01. – 1914. 11. 08.: cs. és kir. XII. hadtestparancsnokság, vezérkari tiszt; 1914. 11. 08. – 1915. 06. 05.: cs. és kir. 12 Landsturm (osztrák népfelkelő) dandárparancsnokság, vezérkari tiszt; 1915. 06. 05. – 1915. 10. 30.: cs. és kir. Hofmann-hadtest parancsnokság, vezérkari tiszt; 1915. 10. 30. – 1916. 04. 01.: Josef Blum vezérőrnagy csoportja, vezérkari főnök; 1916. 04. 01. – 1916. 08. 24.: cs. és kir. 2. hadsereg-parancsnokság, vezérkari tiszt; 1916. 08. 24. – 1918. 04.: m. kir. I. honvédkerület, vezérkari főnök; 1918. 04. – 1918. 09.: beosztás nélkül, a cs. és kir. Hadsereg-főparancsnokság rendelkezésére; 1918. 09. – 1918. 11. 04.: m. kir. 315. honvéd gyalogezred, parancsnok; 1918. 11. 04. – 1919. 01. 19.: n. a.; 1919. 01. 19. – 1919. 08. 19.: budapesti városparancsnokság katonai osztályának vezetője; 1919. 08. 19. – 1920. 08. 18.: a budapesti katonai körlet parancsnokság vezérkari főnöke; 1920. 08. 19. – 1922. 12. 03.: Ludovika Akadémia tiszti továbbképző tanfolyam, tanár; 1923. 01. – 1924. 01. 01.: budapesti rendőrtartalék I. csoport parancsnoka; 1924. 01. 01. – 1925. 07. 01.: Pénzügyminisztérium XIX. osztály (vámőrségi ügyek) vezetője; 1925. 07. 01. – 1928. 10. 01.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka; 1928. 10. 01. – 1932. 10. 01.: a debreceni m. kir. 6. vegyesdandár parancsnoka; 1932. 10. 01. – 1936. 01. 01.: m. kir. Honvédség Főparancsnoka tisztképzés és nevelésügyi szemlélő és egyben a Legfelsőbb Honvéd Törvényszék elnökének helyettese; 1935. 01. 16. – 1936. 09. 09.: m. kir. Honvédség Főparancsnoka helyettese; 1936. 10. 01.: nyugállomány.

Kitüntetései: Magyar Érdemrend I. osztálya (1936. 09. 17.); Magyar Érdemkereszt II. osztályához a csillag (1935. 01. 26.); Magyar Érdemkereszt II. osztálya (1928. 12. 01.); Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1916. 05. 18.); Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1914); Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1918. 07. 15.); Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1915. 09. 19.); Bronz Katonai Érdemérem piros szalagon (1912. 10. 17.); Károly Csapatkereszt (1918); Tiszti Szolgálati Jel II. osztálya (1927. 08. 18.); Tiszti Katonai Szolgálati Jel III. osztálya (1917. 08. 18.); Jubileumi Emlékérem a fegyveres erő számára (1898); Katonai Jubileumi Kereszt (1908); Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal (1930. 02. 15.); Osztrák Érdemrend nagykeresztje (1936. 11. 21.); porosz (német) Vaskereszt II. osztálya (1915. 07. 08.); osztrák Háborús Emlékérem kardokkal (1935. 01. 25.); német Háborús Emlékérem (1926. 07. 16.).

Háborús érték (I. világháború): n. a., hadra kelt seregnél – 29 hónap, mögöttes országrészben – 18 hónap

Minősítései: n. a.

Vezérkari testületben: 1903–1925

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: 1926. 06. 20.

Családi állapot: nős, felesége: Fabritius Elza (*Brassó, 1889. 12. 06. – †Budapest, 1972. 10. 17.)

Gyermekei: Erzsébet (Dr. Czigle Pálné) (*Budapest, 1917. 10. 06. – †?), Angéla (Dereano Jenőné) (Budapest, *1922. 01. 31. – †?)

Lakás: Budapest, IV. kerület, Királyi Pál utca 7. III. emelet 7.

Temetése, sírja: Budapest, 1950.

Egyebek: magyar királyi titkos tanácsos (1937. 10. 10.); Hungária Evezős Egylet, tiszteletbeli tag (1927. 02. 04.); Békéssy Béla Vívó Club (Debrecen), dísztag (1929. 02. 28.); Ludovika Akadémia Leventekör, dísztag (1930. 05. 23.); Debreceni Sportrepülő Egyesület, tiszteletbeli elnök (1932. 11. 04.); Debreceni Torna Egylet, díszelnök (1933. 06. 12.); Soproni Rákóczi Ferenc reáliskolai nevelőintézet önképzőköre, dísztag (1933. 02. 04.); Turáni Vadászok Országos Egyesülete, elnök (1938–?); Nemzeti Takarékpénztár Rt., igazgatósági tag (1939–?). A honvédelmi miniszter állandó igazoló bizottsága 3.064/ig.biz.-1945. számon „Igazolt”-nak nyilvánította.

SZINAY (1921. 09. 30-ig Sznistsák) Béla, vitéz szinai, altábornagy (Gyalogság)

*Eger, 1880. 06. 09. – †Budapest, 1948. 09. 08.

Apja: Sznistsák Ferenc, gyógyszerész

Anyja: Sir Gabriella

Vallása: római katolikus

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–4. osztály (1891–1895); Ludovika Akadémia 1–4. évfolyam (1895–1899), „igen jó”, „Gróf Buttler János-féle Heves vármegyei alapítványi helyen”.

Nyelvismerete: német (Gy), román (Gy)

Rendfokozatai: hadapród-tiszthelyettes: 1899. 08. 18. (1899. 09. 01-jei rang, 13. rangszám); hadnagy: 1900. 11. 01. (44. rangszám); főhadnagy: 1906. 05. 01. (14. rangszám); százados: 1913. 15. 01.; őrnagy: 1918. 11. 01. (1919. 12. 17-én 1918. 08. 01-jére, 21. rangszámra javítva); alezredes: 1920. 09. 01.; ezredes: 1921. 09. 01.; tábornok: 1929. 05. 01. (1. rangszám); altábornagy: 1936.

Beosztásai: 1899. 08. 18. – 1902. 06. 14.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, századszolgálat; 1902. 06. 14. – 1902. 08. 10.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, zászlóalj-segédtszert helyettesít; 1902. 08. 10. – 1902. 08. 19.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, századszolgálat; 1902. 08. 19. – 1902. 09. 08.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, póttartalékos század, századparancsnok; 1902. 09. 08. – 1902. 12. 31.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, századszolgálat; 1903. 01. 01. – 1903. 03. 31.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, altisztképző iskola parancsnoka; 1903. 04. 01. – 1904. 03. 09.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, századszolgálat; 1904. 03. 09. – 1904. 05. 23.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, zászlóalj-segédtszert helyettesít; 1904. 05. 23. – 1904. 12. 31.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, századszolgálat; 1905. 01. 01. – 1906. 12. 21.: m. kir. 24. honvéd gyalogezred, 2. zászlóalj, zászlóalj-segédtszert; 1906. 12. 21. – 1907. 02. 23.: m. kir. 10. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1907. 02. 24. – 1907. 03. 14.: m. kir. 10. honvéd gyalogezred, zászlóalj-segédtszert helyettesít; 1907. 03. 01. [sic!] – 1907. 05. 31.: m. kir. 10. honvéd gyalogezred, altisztképző iskola parancsnoka; 1907. 06. 01. – 1907. 06. 20.: m. kir. 10. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1907. 06. 21. – 1910. 09. 01.: m. kir. 10. hon-

véd gyalogezred, zászlóalj-segédtsízt és állomástiszt (1907. 01. 01. – 1907. 06. 22.: zászlóalj-fegyvertiszt is); 1910. 09. 01. – 1913. 01. 28.: Ludovika Akadémia, tanár (Szolgálati szabályzat, osztály- és oktatótsízt) (1913. 01. 28-án térdkalácstörést szenvedett); 1913. 01. 28. – 1913. 09. 01.: kórházban és egészségügyi szabadságon; 1913. 09. 01. – 1914. 08. 31.: tartósan vezényelve a budapesti m. kir. honvéd hadkiegészítő parancsnoksághoz; 1914. 09. 01. – ? : m. kir. 30. honvéd gyalogezred, frontszolgálat; ? – 1918. 05.: Honvédelmi Minisztérium 1. osztály, beosztott tiszt; 1918. 05. – 1918. 11. 19.: m. kir. 64. honvéd gyaloghadosztály, rohamzászlóalj, zászlóaljparancsnok; 1921–1922: Ludovika Akadémia, tanár (csapatpedagógia és csapatszolgálat); 1922: m. kir. 1. honvéd gyalogezred, ezredparancsnok-helyettes; 1923–1926. 10. 01.: Ludovika Akadémia, akadémikus zászlóalj, zászlóaljparancsnok, tanulmányvezető és a gyalogsági kiképzés vezetője; 1926. 10. 01. – 1928. 10. 01.: m. kir. 1. honvéd gyalogezred, ezredparancsnok; 1928. 10. 01. – 1931. 10. 05. (K. E.) m. kir. honvéd Ludovika akadémia parancsnoka; 1931. 01. 05. (K. E.) (1931. 11. 01. [?]) – 1936. 08. 01.: m. kir. Csendőrség felügyelője; 1936. 11. 01.: nyugállomány.

Kitüntetései: Magyar Érdemkereszt II. osztályához a csillag (1936); Magyar Érdemkereszt II. osztálya (1930. 02. 26.); Magyar Érdemrend tisztikeresztje (1943. 11. 15.); Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1918. 10. 21.); Arany Vitézségi Érem tiszték számára (1931); Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1915. 08. 13.); Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1917. 01. 29 és 1918. 06. 24.); Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1916. 02. 03.); Bronz Katonai Érdemérem vörös szalagon (1913. 04. 13.); Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme vörös-fehér szegélyes smaragdzöld szalagon (1925. 05. 20.); Károly Csapatkereszt (1918); Sebesültek Érme, szalagján két sávval; Nemzetvédelmi Kereszt (1941. 06. 28.); Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal; Tiszti Szolgálati Jel II. osztálya (1929. 08. 18.); Tiszti Katonai Szolgálati Jel III. osztálya (1919. 08. 18.); Katonai Jubileumi Kereszt (1908); Osztrák Érdemrend középkeresztje a csillaggal; osztrák Háborús Emlékérem kardokkal.

Háborús érték (I. világháború): n. a., arcvonalban – 7 hónap, hadra kelt seregnél – 24 hónap, mögöttes országrészben – 17 hónap

Minősítései: 1931–1934 „kiváló”, 1935 „igen jó”

Vezérkari testületben: –

Vezérkari törzstiszti vizsga: –

Vitéz: 1922. 08. 15. A 4. számú Vitézi Törzsszék vitézi törzskapitánya 1928. 11. 26. – ?.

Családi állapota: nő (Eger, 1908. 06. 02.), felesége: pápai Vratarics Janka (*Tarnaszentmiklós, 1889. 02. 19. – †?).

Gyermekei: Hanna (*Eger, 1910. 06. 22. – †Eger, 1910. 09. 27.); András (*Budapest, 1913. 05. 08. – †Baltimore, Amerikai Egyesült Államok, 1988. 06. 25.), hivatásos honvédtiszt; Éva (*Budapest, 1918. 05. 05. – †?).

Lakás: n. a.

Temetése, sírja: n. a.

Egyebek: „régii magyar nemessége és ’Szinaí’ előneve igazolt” 1932. 08. 11. Büm. 24. 701/III-1932.; a Magyar Katonai Írók Körének tagja; az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Önkéntes Munkaszolgálat főparancsnoka (1937–1943); az ÁVH 1948 augusztusában letartóztatta, szabadulását követően röviddel öngyilkos lett.

JÁNY (1924. 06. 17-ig Hautzinger) Gusztáv, vitéz, vezérezredes (Gyalogság)

*Rajka, 1883. 10. 21. – †Budapest, 1947. 11. 26.

Apja: Hautzinger Sándor, kereskedő

Anyja: Jány Vilma

Vallása: evangélikus

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–8. osztály (1894–1902) Budapest; Deák Téri Evangélikus Gimnázium, érettségi: „elégéséges”; Ludovika Akadémia 1–3. évfolyam (1902–1905) „igen jó”, „teljesen díjmentes államköltséges helyen”; m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, Budapest (1908–1909) „igen jó”; cs. és kir. Hadiiskola, Bécs (1909–1912) „igen jó”.

Nyelvismerete: német (T), francia (J), román (Gy)

Rendfokozatai: hadnagy: 1905. 08. 18. (1904. 09. 01-jei rang, 9. rangszám); főhadnagy: 1910. 05. 01. (13. rangszám); százados: 1915. 01. 01.; őrnagy: 1919. 09. 01.-jével; alezredes: 1921. 09. 01. (19. rangszám); ezredes: 1925. 05. 01. (2*7. rangszám); tábornok: 1934. 11. 01.; altábornagy: 1937. 11. 01.; gyalogsági tábornok: 1941. 05. 01. (1. rangszám).

Beosztásai: 1905. 08. 18. – 1907. 12. 01.: m. kir. 8. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1907. 12. 01. – 1908. 01. 15.: m. kir. 8. honvéd gyalogezred egyévi önkéntes iskoláján oktatótisz; 1908. 01. 15. – 1908. 08. 12.: m. kir. 8. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1908. 08. 12. – 1908. 09. 12.: m. kir. 8. honvéd gyalogezred, kerékpárrészleg parancsnoka; 1908. 09. 12. – 1908. 10. 15.: m. kir. 8. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1908. 10. 15. – 1909. 07. 31.: m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, hallgató; 1909. 10. 01. – 1912. 07. 31.: cs. és kir. Hadiiskola (Bécs), hallgató; 1912. 08. 01. – 1913. 03. 01.: n. a.; 1913. 03. 01. – 1915. 10.: m. kir. 82. honvéd gyalogdandár, dandár vezérkari tisz; 1915. 10. – 1918.: cs. és kir. XVII. hadtest, illetve m. kir. 55. honvéd gyaloghadosztály vezérkari tisz, megfigyelő a nyugati hadszíntéren, cs. és kir. 3. hadsereg-parancsnokságon vezérkari tisz; 1918. 09. – 1919. 01.: Honvédelmi Minisztérium, illetve Hadügyminisztérium 1. osztályon beosztott; 1919. 01. 31. – 1919. 04. 26.: Székely hadosztály 1. székely csoport 1. segédtisz; 1919. 04. 26. – 1920: hadifogság, illetve internálás Szamosújvár, Brassó; 1920. 11. 01. – 1922. 05. 01.: debreceni honvéd hadosztály, majd átszervezés után debreceni vegyesdandár vezérkari főnöke; 1922. 05. 01. – 192?: debreceni honvéd körletparancsnokság 1. vezérkari tisz; 1923. 08. 01. – 1928. 05. 01.: Ludovika Akadémia tiszti továbbképző tanfolyam harcászat tanára; 1928. 05. 01. – 1931. 09. 01.: székesfehérvári 2. honvéd vegyesdandár vezérkari főnöke; 1931. 11. 01. – 1936. 08. 01.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport parancsnoka; 1936. 08. 01. – 1936. 11. 01.: budapesti 1. honvéd vegyesdandár 1. gyalogsági parancsnoka; 1936. 11. 01. – 1938. 05. 24.: szombathelyi 3. honvéd vegyesdandár parancsnoka; 1938. 05. 24. – 1939. 01. 04.: Magyarország Kormányzója Katonai Irodájának főnöke; 1939. 01. 04. – 1940. 03. 01.: budapesti m. kir. I. honvéd hadtest parancsnoka; 1940. 03. 01. – 1943. 08. 01.: m. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnoka (közben 1940. 11. 05-től a magyar királyi Tábornoki Becsületügyi Választmány elnöke); 1943. 11. 01.: nyugállomány; 1945. 06. 19.: lefokozva és a honvédségből kicsapva.

Kitüntetései: Magyar Érdemrend nagykeresztje hadiszalagon, kardokkal (1942. 12. 15.); Magyar Érdemrend nagykeresztje (1940. 10. 22.); Különös Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Nagy Aranyérme újólag (1943. 08. 20.); Különös Dicsérő Elismerés Magyar

Koronás Nagy Aranyérme (1939. 01. 04.); Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillag (1938. 06. 16.); Magyar Érdemrend középkeresztje (1936); Magyar Érdemkereszt III. osztálya (1929. 12. 04.); Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1915. 02. 25. és ?); Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1916. 01. 16. és ?); Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1914. 10. 18.); Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal; Nemzetvédelmi Kereszt (1941. 09. 30.); Tiszti Katonai Szolgálati Jel I./A. osztálya (1940. 08. 18.); Katonai Jubileumi Kereszt (1908); 1912–1913. évi Emlékkereszt; Olasz Korona Rend nagykeresztje (1939. 02. 14.); Német Sasrend Érdemkeresztje a csillaggal (1939. 04. 14.); német Vaskereszt lovagkeresztje (1943. 05. 19.); Olasz Korona Rend parancsnoki keresztje (1933. 08. 19.); német Vaskereszt I. osztálya (1942. 09. 22.); német Vaskereszt II. osztályához a pánt (1942. 08. 04.); porosz (német) Vaskereszt II. osztálya (1917. 07. 11.); török Háborús Emlékérem (Vasfélhold).

Háborús érték (I. világháború): 6 (kimagasló), arcvonalban – 15 hónap, hadra kelt seregnél – 20 hónap, mögöttes országrészben – 18 hónap

Minősítései: 1926–1937 „kiváló”

Vezérkari testületben: 1914–1934

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: 1924. 06. 15.

Családi állapota: nős, felesége: Dávid Anna (*? – †Eichendorf, Németország, 1945. 07. 10.)

Gyermekei: gyermektelen

Lakás: Budapest, VIII. kerület, Múzeum utca 3. II. emelet 5.

Temetése, sírja: Rákoskeresztúri Új Köztemető 1947–1974. 73-as parcella, 0. szakasz, 1. sor. 97. sírhely. 1974. 11. 27-i exhumálás után áttemetve a budapesti, Farkasréti temetőbe. 1/6 (1/c) 2-16.

Egyebek: protestáns egyházi főgondnok (1938. 01. 01. – 1940. 12. 31.); a m. kir. Honvédség protestáns egyház szervezetének főgondnoka (1941. 01. 01. – 1943. 12. 31.); magyar királyi titkos tanácsos (1940. 03. 05.); 1945. 05. 01. – 1946. 10. amerikai hadifogságban volt, Németországban; 1946. 10. 07-től a Honvédelmi Minisztérium Katona Politikai Osztályának őrizetében volt; a Budapesti Népbíróság 1947. 10. 04-én halálra ítélte; a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1993. 10. 04-én az ellene meghozott népbíró-sági ítéletet megsemmisítette. Rendfokozatának helyreállítására a mai napig nem került sor!

SZOMBATHELYI (1934. 05. 17-ig Knausz [másutt Knauz]) Ferenc, vitéz vezérezredes (Gyalogság)

*Győr, 1887. 05. 17. – †Pétervárad (Petrovaradin, akkor Jugoszlávia, ma Szerbia), 1946. 11. 04.

Apja: Knausz (Knauz) Ferenc, cipész

Anyja: Szombathelyi Anna

Vallása: római katolikus

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–4. osztály (1898–1902) Győr; pécsi honvéd hadapródiskola 1–4. évfolyam (1902–1906) „igen jó”; m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, Budapest (1910–1911) „igen jó”; cs. és kir. Hadiiskola, Bécs (1911–1913) „jó, vezérkarhoz igen jó”.

Nyelvismerete: német (T), francia (J), (szlovák (Gy)

Rendfokozatai: hadapród-tiszthelyettes: 1906. 08. 18. (1906. 09. 01.-jei rang, 27. rangszám); hadnagy: 1907. 11. 01.; főhadnagy: 1912. 11. 01.; százados: 1915. 07. 01.; őrnagy: 1922. 09. 01.; alezredes: 1926. 05. 01.; ezredes: 1929. 11. 01.; tábornok: 1937. 11. 01.; altábornagy: 1939. 11. 01.; vezérezredes: 1941. 11. 01. (3. rangszám).

Beosztásai: 1906. 08. 18. – ? : m. kir. 6. honvéd gyalogezred, századszolgálat; ? – 1908. 04. 21.: m. kir. 14. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1908. 04. 21. – 1908. 09. 21.: m. kir. 14. honvéd gyalogezred, ezred műszaki tiszt; 1908. 09. 21. – 1910. 04. 01.: m. kir. 14. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1910. 04. 01. – 1910. 09. 30.: m. kir. 14. honvéd gyalogezred, ezredsegéd tiszt; 1910. 10. 01. – 1911. 08. 31.: m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam, hallgató; 1910. 09. 01. – 1911. 10. 01.: m. kir. 14. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1911. 10. 01. – 1914. 07. 31.: cs. és kir. Hadiiskola, hallgató; 1914. 08. 01. – 1914. 10. 25.: cs. és kir. VII. hadtestparancsnokság, beosztott vezérkari tiszt; 1914. 10. 25. – 1915. 04. 11.: cs. és kir. 34. gyalogdandár-parancsnokság, beosztott vezérkari tiszt; 1915. 04. 11. – 1915. 05. 28.: m. kir. 74. honvéd gyalogdandár, beosztott vezérkari tiszt; 1915. 06. 02. – 1915. 06. 17.: m. kir. 74. honvéd gyalogdandár, beosztott vezérkari tiszt a cs. és kir. 106. gyaloghadosztálynál; 1915. 06. 21. – 1915. 08. 09.: m. kir. 74. honvéd gyalogdandár, beosztott vezérkari tiszt a m. kir. 41. honvéd gyaloghadosztálynál; 1915. 08. 09. – 1916: m. kir. 74. gyalogdandár, beosztott vezérkari tiszt a m. kir. 37. honvéd gyaloghadosztálynál; 1917–1918: Honvédelmi Minisztérium 1. osztály, beosztott vezérkari tiszt; 1918. 11. 01. – 1919. 03.: Hadügyminisztérium, beosztott tiszt; 1919. 03. – 1919. 08.: Vörös Hadsereg II. csoport (hírszerzés és kémelhárítás) délszláv nyilvántartásának a vezetője; 1919. 08. – ? : szombathelyi katonai körlet, majd 3. vegyesdandár-parancsnokságon beosztott; 1923. – 1926. 09. 01.: Honvédelmi Minisztérium VI-1. osztály, beosztott vezérkari tiszt; 1926. 09. 01. – 1931. 09. 01.: Budapesti Szabályzatismertető-tanfolyam, hadtörténelem-tanár; 1931. 09. 01. – 1933. 05. 01.: m. kir. 3. honvéd vegyesdandár, vezérkari főnök; 1933. 05. 01. – 1936. 07. 01.: m. kir. Honvédség Főparancsnoka szárnysegédje; 1936. 08. 01. – 1938. 10. 01.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport parancsnoka; 1938. 10. 01. – 1939. 01. 15.: m. kir. Honvéd Vezérkar főnökének helyettese; 1939. 01. 15. – 1941. 08. 01.: m. kir. VIII. honvéd hadtest parancsnoka, s mint ilyen 1941. 06. 28. és 1941. 08. 01. között a Kárpát-csoport parancsnoka; 1941. 08. 01. – 1941. 09. 06.: elfoglalt szovjet területek katonai közigazgatási parancsnoka; 1941. 09. 06. – 1944. 04. 19.: m. kir. Honvéd Vezérkar főnöke; 1944. 05. 01.: nyugállomány; 1945. 06. 19.: lefokozva és a honvédségből kicsapva.

Kitüntései: Magyar Érdemrend nagykeresztje hadiszalagon, kardokkal (1941. 09. 23.); Különös Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Nagy Aranyérme újólag, hadiszalagon, kardokkal (1944. 04. 19.); Különös Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Nagy Aranyérme hadiszalagon, kardokkal (1939. 07. 02.); Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillag (1940. 10. 12.); Magyar Érdemrend középkeresztje (1938); Magyar Érdemkereszt III. osztálya (1933. 06. 18.); Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1917. 12. 12.); Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal (1915. 03. 13.); Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1916. 10. 25.); Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal (1915. 09. 07.); Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme vörös-fehér szegélyes smaragdzöld szalagon (1926. 04. 27.); Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal; Tiszti Katonai Szolgálati Jel I./A. osztálya (1943. 06. 09.); Vöröskereszt II. osztályú Díszjelvénye hadidíszítménnyel Katonai Jubileumi Kereszt (1908); Olasz

Korona Rend nagykeresztje (1942. 04. 23.); Olasz Korona Rend középkeresztje (1937. 11. 02.); német Vaskereszt I. osztálya (1941. 10. 21.); német Vaskereszt II. osztályához a pánt (1942. 10. 21.); porosz (német) Vaskereszt II. osztálya (1917).

Háborús érték (I. világháború): 5 (kiváló), arcvonalban – 13 hónap, hadra kelt seregnél – 33 hónap, mögöttes országrészben – 7 hónap

Minősítései: 1933–1937 „kiváló”

Vezérkari testületben: 1915–1937

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: 1934. 06. 03.

Családi állapota: nős (Budapest, VII. kerület, 1920. 07. 02.), felesége: Bérczy Borbála (*? – †?)

Gyermekei: gyermektelen, de 3 gyermeket eltart

Lakás: Budapest, Tábori utca 26.

Temetése, sírja: ismeretlen

Egyebek: magyar királyi titkos tanácsos (1941. 10. 23.); 1944. 10. 11–12-én a Honvéd Vezérkar főnökének bírósága „hütlenség” vádjával folytatott ellene eljárást. 1944 novemberétől nyilas-hungarista őrizetben. 1945. 10. 12-től a Honvédelmi Minisztérium Katona Politikai Osztálya őrizetében, 1945. 11. 23-ától előzetes letartóztatásban volt. A Budapesti Népbíróság 1946. 03. 30-án főbüntetésül tízévi fegyházban letöltendő szabadságvesztésre, mellékbüntetésül állásvesztésre, nyugdíjigényének elvesztésére, vagyonek kobzásra, állásvesztésre, politikai joga gyakorlásának 10 évre történő felfüggesztésére ítélte. A Népbíróságok Országos Tanácsa 1946. 05. 22-én életfogytiglan tartó fegyházbüntetésre ítélte. 1946-ban kiadták a jugoszláv hatóságoknak. Háborús bűnösség vádjával halálra ítélték és kivégezték. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1994. 03. 16-án az ellene emelt vádak alól felmentette. Rendfokozatának helyreállítására a mai napig nem került sor!

FARKAS Ferenc, vitéz kisbarnaki, vezérezredes (Gyalogság)

*Kismarton, 1892. 05. 27. – †Arnstorf (Németországi Szövetségi Köztársaság), 1980. 04. 14.

Apja: Farkas Ferenc, Kismarton rendőrkapitánya

Anyja: Pottyondy Gizella

Vallása: római katolikus

Iskolái, végzettsége: polgári iskola 1–4. osztály (1902–1906) Kismarton, „jeles”; m. kir. honvéd főreáliskola 1–3. évfolyam (1906–1909), „teljesen díjmentes állami alapítványi helyen”, Sopron; Ludovika Akadémia 1–3. évfolyam (1909–1912) „Gróf Eszterházy-féle alapítványi helyen”; Ludovika Akadémia tiszti továbbképző tanfolyam (Hadiakadémia), Budapest (1920–1921).

Nyelvismerete: német (T), francia (Gy)

Rendfokozatai: hadnagy: 1909. 08. 18. (1912. 09. 01-jei rang, 6. rangszám); főhadnagy: 1914. 08. 01.; százados: 1920. 09. 01. (rangja később 1919. 09. 01-jére javítva, 32. rangszám); őrnagy: 1928. 05. 01.; alezredes: 1933. 11. 01. (4. rangszám); ezredes: 1936. 11. 01. (35. rangszám); tábornok: 1940. 09. 01. (2. rangszám); altábornagy: 1943. 02. 01. (3. rangszám); vezérezredes: 1944. 11. 01. (1944. 10. 31-i rang, 1. rangszám).

Beosztásai: 1912. 08. 18. – ? : m. kir. 18. honvéd gyalogezred, századszolgálat; 1920–1921: Ludovika Akadémia tiszti továbbképző tanfolyam hallgatója; 1921 – 1924. 05. 03.: n. a.; 1924. 05. 03. – 1924. 09. 01.: m. kir. 5. honvéd gyalogezred, II. zászlóaljánál csapatszolgálaton; 1924. 09. 01. – 1925. 06. 16.: HM VI-7/k. osztályon beosztva, de vezényelve

a m. kir. 3. vegyesdandár-parancsnokságra; 1924. 06. 16. – 1928. 09. 01.: m. kir. 3. vegyesdandár-parancsnokságon beosztott vezérkari tiszt; 1928. 09. 01. – 1930. 07. 01.: HM szabályzatszerkesztő osztályon (HM VI. kiképzési osztályra beosztva); 1930. 07. 01. – 1935. 07. 15.: Budapesti Szabályzatismertető tanfolyam harcászat tanára; 1935. 17. 15. – 1938. 10. 01.: HM 1/d. osztály vezetője; 1938. 10. 01. – 1943. 08. 01. (a tisztavatás miatt beosztásában 1943. 08. 21-ig meghagyva): m. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport, majd m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka; 1943. 08. 01. (1943. 08. 21.): m. kir. VI. honvéd hadtest, parancsnok; 1944. 07. 26. – 1944. 08. 01.: m. kir. 1. honvéd hadsereg megbízott parancsnoka; 1944. 10. 23. – 1945. 01. 08.: Országos Elhelyezési kormánybiztos; 1945. 01. 08. – 1945. 02. 01.: vezetői tartalék; 1945. 02. 01. – 1945. 05.: a honvédelmi miniszter és a Honvédség Főparancsnoka törzskülönítményébe beosztva, vezetői tartalék; 1945. 06. 19.: lefokozva és a honvédségből kicsapva.

Kitüntetései: Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal hadiszalagon, kardokkal (1944. 10. 12.); Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillag (1943. 11. 19.); Magyar Érdemrend középkeresztje (1938); Magyar Érdemkereszt III. osztálya (1933); Magyar Érdemkereszt IV. osztálya (1929); Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel, kardokkal; Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon, kardokkal; Károly Csapatkereszt; Sebesültek Érme szalagján egy sávval; Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal; Nemzetvédelmi Kereszt (1941. 09. 30.); Tiszti Katonai Szolgálati Jel II. osztálya; 1912–1913. évi Emlékkereszt; pápai Pius Rend középkeresztje (1939. 10. 27.); német Vaskereszt I. osztálya (1944. 10. 27.); német Vaskereszt II. osztálya (1944. 08. 22.); Nagy Honvéd Sportügyességi Jelvény (1942. 08. 11.).

Háborús érték: 4 (jó) arcvonalban – 18 hónap, hadra kelt seregnél – 9 hónap, mögöttes országgrészben – 17 hónap

Minősítései: 1926–1930 „kiváló”, 1933–1937 „kiváló”

Vezérkari testületben: 1924–1940

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: 1928. 06. 17.

Családi állapot: nő (Kemenesmagasi, 1920. 06. 16.), felesége: Wimmer Jolán (*Pusztázád, 1899. 12. 27. – †Arnstorf, Németországi Szövetségi Köztársaság, 1964. 10. 22.)

Gyermekei: Éva (Karácsonyi Mihályné) (*Szombathely, 1921. 05. 04. – †Los Angeles, Amerikai Egyesült Államok, 1965. 10. 04.); Ferenc, hivatásos honvédtiszt (*Budapest, 1924. 12. 05. – †Szentes, 1944. 10. 09.).

Lakás: n. a.

Temetése, sírja: Arnstorf (Németországi Szövetségi Köztársaság), 1984. 04. 18. Arnstorfi temető

Egyebek: nemessége igazolt: Büm. 48. 319/36.; A III. cserkészkerület irányítója; a Magyar Cserkész Szövetség elnökségi tagja (1928–1945); a Magyar Cserkész Szövetség országos társelnöke (1942–1945); hadtudományi szakértő (1943. 04. 22.); az Országos Közoktatási Tanács tagja (1943. 08. 10. – ?); lefokozva és a honvédségből kicsapva: 1945. 06. 19. Távollétében a Budapesti Törvényszék 1950. 03. 30-án életfogytiglani fegyházbüntetésre, politikai jogainak 10 évre történő felfüggesztésére, állásvesztésre és teljes vagyonelkobzásra ítélte. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1998-ban az ítéletet hatályon kívül helyezte, és vezérezredesi rendfokozatát a Magyar Köztársaság köztársasági elnöke 2006 októberében helyreállította. Az emigrációban a Magyar Szabadság Mozgalom egyik megszervezője és vezetője, a Vitézi Rend főkapitánya (1962–1977), a Szent László Társaság kormányzója volt.

SÁSKA Elemér, vezérőrnagy (Gyalogság)

*Kassa, 1898. 11. 20. – †Stuttgart (Németországi Szövetségi Köztársaság), 1985. 03. 31.

Apja: Sáska József, rangját elveszített honvéd kezelőtiszt

Anyja: n. a.

Vallása: református

Iskolái, végzettsége: főgimnázium 1–4. osztály; nagyváradi honvéd hadapródiskola 1–3. évf. (1913–1916), „teljesen díjmentes államköltséges helyen”; m. kir. Budapesti Szabályzatismertető Tanfolyam (Hadiakadémia), Budapest (1926–1929).

Nyelvismerete: német (T)

Rendfokozatai: zászlós 1916. 08. 18. (1916. 09. 01.-jei rang, 6. rangszám); hadnagy 1917. 05. 01. (1917. 11. 01.-jei rang, 6. rangszám); főhadnagy 1922. 09. 01.; százados 1927. 11. 01. (később 1926. 11. 01.-jére javítva); őrnagy: 1936. 11. 01.; ezredes: 1942. 04. 01. (1942. 03. 30.-jei rang, 1. rangszám); vezérőrnagy: 1944. 11. 01.

Beosztásai: 1916. 08. 18. – 1918: m. kir. 32. honvéd gyalogezred beosztott tiszt; 1918–1919: román hadifogság; 1919–1926: békéscsabai, majd m. kir. 5. honvéd gyalogezredben szolgált; 1926–1929: Budapesti Szabályzatismertető tanfolyam hallgatója; 1929. 05. 01. – 1941. 02. 01.: HM VI-1., illetve 1. vkf. osztály, fogalmazó tiszt, alosztályvezető; 1941. 02. 01. – 1942. 05. 01.: 1. vkf. osztály, osztályvezető; 1942. 05. 01. – 1942. 08. 08.: m. kir. 1. honvéd gépkocsizodandár parancsnoka; 1942. 08. 08. – 1942. 09. 23.: m. kir. 12. könnyű hadosztály parancsnoka; 1942. 11. 02. – 1942. 12. 06.: m. kir. 1. tábori pánfélhadosztály parancsnoka; 1942. 12. – 1943. 08. 21.: a Ludovika Akadémián beosztva; 1943. 08. 21. – 1944. 10. 16.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka; 1944. 10. 16. – 1945. 05.: a m. kir. Honvéd Vezérkar főnökének (a szolgálati állás megnevezése 1944. 12. 20-tól a Honvédség Főparancsnoka) helyettese; 1945. 05. – 1946: amerikai hadifogság; 1945. 06. 19.: lefokozva és a honvédségből kicsapva.

Kitüntetései: Magyar Érdemrend középkeresztje (1944. 07. 06.); Magyar Érdemrend tisztikeresztje hadidíszítménnyel, kardokkal (1941); Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme, szalagján a hadiszalagos, kardos Bronz Katonai Érdemérem kisebbített alakjával; Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme hadiszalagon, kardokkal (1942. 11. 10.); Kormányzói Dicsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzérme vörös-fehér szegélyes smaragdzöld szalagon (1934. 12. 12.); Ezüst Vitézségi Érem I. osztálya; Ezüst Vitézségi Érem II. osztálya; Károly Csapatkereszt; Sebesültek Érme, szalagján egy sávval; Háborús Emlékérem kardokkal és sisakkal; Német Sasrend Érdemkeresztjének II. fokozata (1941. 12. 23.); Nagy Honvéd Sportügyességi Jelvény (1943. 12. 04.).

Háborús érték (I. világháború): n. a.

Minősítései: n. a.

Vezérkari testületben: 1929–1944

Vezérkari törzstiszti vizsga: n. a.

Vitéz: –

Családi állapota: nős, felesége: ? Márta

Gyermekei: gyermektelen

Lakása: Budapest, Verpeléti út 12.

Temetés, sírja: 1985. 04. 03., Stuttgart-Bad constatt-steinhaldenfeldi temető, Németországi Szövetségi Köztársaság

Egyebek: 1913 – rövidlátó, 2 dioptriás szemüveg

KOC SIS László, vezérkari ezredes (Gyalogság)

*Mezőtúr, 1901. 03. 04. – †Vicente López (Argentína), 1980. 01. 17.

Apja: Kocsis Gábor, gimnáziumi tanár

Anyja: n. a.

Vallása: református

Iskolái, végzettsége: református gimnázium 1–7. osztály, Mezőtúr, érettségi; Ludovika Akadémia (1918–1921); Budapesti Szabályzatismertető Tanfolyam (Hadiakadémia), Budapest (1928–1931).

Nyelvismerete: német (T)

Rendfokozatai: hadnagy: 1920. 09. 01.; főhadnagy: 1924. 09. 01. (1931-ben 1923. 09. 01-jére javítva); százados: 1931. 05. 01. (1929. 05. 01-jei rang, 40. rangszám); őrnagy: 1939. 05. 01. (8. rangszám); alezredes: 1942. 04. 1. (1942. 03. 30-i rang, 2. rangszám); ezredes: 1942. 11. 01. (1942. 10. 29-i rang, 2. rangszám).

Beosztásai: 1921–1928: m. kir. 10. honvéd gyalogezred, beosztott tiszt; 1928 – 1931. 04. 01.: Ludovika Akadémia tisztii továbbképző tanfolyam, hallgató; 1931. 04. 01. – 1931. 09. 01.: tartósan vezényelve a m. kir. 6. vegyesdandár-parancsnokságra; 1931. 09. 01. – 1934. 08. 01.: m. kir. 6. vegyesdandár-parancsnokságon beosztott vezérkari tiszt; 1934. 08. 01. – 1938. 08. 01.: HM VI-1. osztály, beosztott vezérkari tiszt; 1938. 08. 01. – 1939. 07. 01.: csapatszolgálaton; 1939. 07. 01. – 1940. 03. 01.: 7/k. vkf. osztály beosztott vezérkari tiszt; 1940. 03. 01. – 1942. 09. 01.: Honvédelmi Minisztérium 8/a alosztály alosztályvezetője, egyben a Honvédelmi Minisztérium 8. osztály osztályvezető-helyettese; 1941. 09. 01. (kinevezve 1941. 08. 04-ével) – 1942. 08. 01.: Honvédelmi Minisztérium 8. osztály osztályvezetője; 1942. 08. 01. – 1944. 06. 15.: m. kir. Honvéd Hadiakadémia állományában; 1944. 06. 15. – 1944. 08. 15.: hadműveleti területen; 1944. 08. 15. – 1944. 10. 16.: 7/k. vkf. osztály, osztályvezető; 1944. 10. 16. – 1945. 05.: m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka.

Kitüntetései: Magyar Érdemrend tisztikeresztje (1943. 06. 09.); Magyar Érdemrend lovagkeresztje hadiszalagon, kardokkal (1943); Magyar Érdemrend lovagkeresztje (1939); Háborús Emlékérem (1940); Tiszti Katonai Szolgálati Jel III./A. osztálya; Erdélyi Emlékérem (1940); Nagy Honvéd Sportügyességi Jelvény (1943. 07. 14.).

Háborús érték (I. világháború): nem szolgált az I. világháborúban

Minősítései: n. a.

Vezérkari testületben: 1933–1945

Vezérkari törzstiszti vizsga: „megfelelt” 1939. 02. 20.

Vitéz: –

Családi állapota: nős, felesége: Beregfy (Berger) Irén (*?, 1915 – †?)

Gyermekei: 1 lány Kocsis ? (1939)

Lakása: n. a.

Temetése, sírja: n. a.

Egyebek: –

FELHASZNÁLT IRODALOM

1808. évi VII. törvénycikk a katonai Ludovika-akadémiáról. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=80800007.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D26>
1921. évi. XXXIII. törvénycikk az Északamerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Romániával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh-Szlovákiával 1920. június 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92100033.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39>
- Bachó László, dezséri (szerk.): *A Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia története*. Budapest, 1930.
- Benkóczy Emil: *Heves vármegye vitézei*. Benkóczy Emil kiadása, Eger, 1936.
- Bonhardt Attila: *Kisbarnaki Farkas Ferenc és a rendelkezésre álló levéltári dokumentumok*. Hadtörténelmi Közlemények, 120. évf. 2007/1., 203–216.
- Fekete Ferenc: *A vitézi rend története*. HK Hermanos, Szeged, 2011.
- Kerepeszki Róbert: *A Vitézi Rend 1920–1945*. Attraktor Könyvkiadó, Máriabesenyő, 2013.
- Oroszi Antal: *A Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémia története (1920–1945)*. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2000.
- Rada Tibor (szerk.): *A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia és a testvérintézetek összefoglaló története (1830–1945)*. I–II. kötet, Calgary–Budapest, 1998–2001.
- Siposné Kecskeméthy Klára – Bánffyné Kalavszky Györgyi: *A Ludovika egykor és most*. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018 (2. javított, bővített kiadás).
- Szakály Sándor: *A magyar katonai elit 1938–1945*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1987.
- Szakály Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938–1945. Lexikon és Adattár. Második, javított, kiegészített kiadás*. ISTER Szolgáltató, Kereskedelmi és Kiadó Kft., Budapest, 2003.
- Szakály Sándor: *A Magyar Királyi Honvéd Vezérkar főnökei 1919. augusztus 12. – 1945. május 9. Új Honvédségi Szemle*, 2002/1., 96–115.